

ՆՈՐԷՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐ

ՆՐ. ԽՍԲԻ.— Այս հանելուկին լուծումը,
սիրելի Տոբթ. Պապիկ, կարենք այնքան
ալ գիտաւոր չէն ինչպէս որ Տոբթ. Տաղա-
ւարեան կրտսէ չորս տարի թիւ մշտու-
ման ինքրագրաւոր բաժնի, այնպէս ալ իր-
ձանքով լեզուն բերանի կրնայ տակնու-
չոր մնալ, դուք նորէն փառք տունէք որ
չէ ապրեալ...

ԴԷՊԻ ԿԱՆԱԴԱՆ

(ՎԷՊ ԱԶԳԱՅԻՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

U L Z U O h S F.

Այս անգամ ակնարկը ուզված էր իր աջ կողմը զսնունդ պատուհանի մը որ
վարդապետներուն մէջէն Վստիօրի ակնակէն եզերքին զմալաղին տեսարանը
նշանակաւորին առաջնորդին դէպ տարտամ չողքին սակ:

— Բարձր, վեհափառ, պատասխանե՛ք ավարն, որ յարգալի՛ր կեցած էր Կրեյ-
բայն անդին, հնձեռքը պտտելն իմա վառվածեա՛ծ։
Ի՞նչ արտասանած այդ մէջ հասի՛կ բառը բաւեց որ Սուլթանը թօթալի՛կ երայայե՛ր
և յովանդակ ուշադրութիւնը ի՛ր վրայ կեդրոնացնէ։
— Սերնան ի՛նչու կառավարութիւնը կը հաւանէ հանդարտ մնալ և մեղ չնեղու
այդ ռուպիէն, բայտ ուրախութիւնն արարախոթութեամբ մը, ի՛ր թիկնաթիռն ժա-
դրած թնաւանդն ա՛յնտակ մը ցոյց տալով ամբարշտին։
Դաղէ՞ք՝ յարգալի՛ր ծանօթութեան մը մինչև ա՛րեւմտը յառաջնայն ու նորէն Սուլ-
թանին զրաշնգըր ասնելէ վերջ նստա՛ւ և ըսաւ։
— Այ՛ն, վեհափառ, ոչ միայն կը հաւանէ այլ նոյն ի՛նչ կը խոստանայ, և եր-
բայեցա՛յ կը հաւատամ որ այս մասին շատ անկեղծ եր դեսպանը... զինքը համաժա-
գատա՛ նակ մեր երկիրներուն... յետոյ յայտնի էր որ ծաղիկը շատ հանճութեամբ
ընտելուած էր ոռոգը պետութեան կողմէ՛ր, որովհետեւ ընչպէ՛սը, պայծառակա՛ն խոսակ-
ներուցումը էր սահմանը անցնելով, սկստա ի՛նքն ալ ի՛ր կողմէ թեւադրութիւններ ըն-
կա՛ւ և կործինքեր յայտնե՛ր... Նէկէնէկերնոր բարձր... ըսաւ, և ծածագոյն վճռական ջալ-
ի՛կ զէպի երկրին վերանայնը զորս վե՛հ, ջարը ի՛ր բարձր հովանաւորութեան տակ պա-
թիտանայն հպատակները զորս վե՛հ, ջարը ի՛ր բարձր հովանաւորութեան տակ պա-
կեր ի՛ր ստիական պարզե՛ր մը կը նկատե՛ր։
— Եւ այդպէս նշանախոն համար չէ՞ որ ըստդ այս փորձանքները բազա՛ մե-
ղիսուն, ընդմիջեց Սուլթանը։
— Վեհափառ...
Ավերան բան մը պիտի բւեր, բայց չհամարանկեցաւ չարունակելը
Սուլթանըր սանգայն հասկնա՛ծ, ի՛նչ տեսա՛յ պիտի բւեր։
— Գիտե՛մ, Արթի՛ն, զիտե՛մ, ի՛նչ տա՛ւա կրկնու չեղովով մը որ սակայն ընա-
բարիութիւն չէր արտաշայտեր, զիտե՛մ թէ՛ ինչ պիտի ըսես... յանցանքը մերն է ո՛ր
նրա հպատակներուն վրէժակը չնձը կրնար ծածանել, և այսպէս առիթ՛ կու տայ որ
օտար ոչ ոյս կը ըր սեփական փորպորը մտնեն... բայց ի՛նչ կ'ուզես որ ընեմ, զիտե՛մ
թէ՛ ի՛նչ վրձնելի մէջ դրա՛յ այս երկրի՛ր երբ սերկի՛ր հորեղբայր դիակին վրայնէ անց
նեղով զա՛ն բարձրացա՛յ... զիտե՛մ նաեւ թէ՛ ո՛ր կը զի՛մեմ, ի՛նչ ընել կ'ուզե՛մ այ
երկրի...
— Եւ սառնչի՛ն եմ, վեհափառ, տա՛րիկ խոստովանողը։
— Նստա՛յ ըսա՛յ մի՛ կարծե՛ք թէ՛ պիտի խոսեմ մեծ բան մը ընել, ե՛ս որ հաստա-
տաղաքն եմ ի՛մ րովանդակի կենացս բարեկարգութեան գործին նստիկ... այս զըժ-
բարտ երկրին մէջ աւ արժե՛ք ողնէ կարծե՛ք ի՛նչն եմ ասել բանին խախտա՛ւ եր-
կուրելի չէ անոնց վրայ շար չնձը բարձրացնել. ժամանակ մը կընան փայլուն երե-
ւոյթ մը պարզել, բայց այդքան միայն, անովհասցա՛յ վերջ պիտի փրկե՛ն, և անօգու-
տա՛յ թիլ ըլլա՛յ տրուած աշխատանքը... այն որ այս երկրին մէջ ի՛նչ բարձր գործ տեսնե՛ն
կ'ուզե՛ն, նախ պէ՛տք է քանե՞ղ, քանե՞ղ, մի՛շտ քանե՞ղ, և եւ ստոր նստի՛րուած և

այս պահուհու... ես քնածախ բուռն որդուհիներ ապրու կը մղտիմ, նոյն իսկ Թերեզ անտիկը ու վաղրազ կ'երեւած անք աշխիւ...
— Գաւ լիքի, Վենիսիա...
— Ո՛ր, ո՛ր, ի՛նչ ծածկեմ, եւ չարքս անցած զարձամբ չտեսնող մարդ կեմ... բայց հաւատարմութիւն որ ալդէրն ընկերա պատահած նոյն ինչն երկրին բարբոս է... Եւ յետոյ չմոռնանք որ նախ պէտք է քանդել... Դեռ երկրորդ ատեն այդպէս քանդելու պիտի ստեղծուիք եւ ու յարգեցնել, եթէ Աստուած անոնց ալ պարգեւէ ինձի չնորմա յատկաւանութեան համար...
— Անչէն, միմիկեց ամբարն մէն ու անկեղծ չեղտով մը որ խոր տպաւորութիւններ գործեց Սուլթանին վրայ...
Ան պահ մը գործողաբն անկեղծ ուր ձեցի որ հաւատարմին վրայ, Եւ ըսաւ .
— Մարթիկ, Արթին, մարթիկ որ նոյն հարապարտք զերի պէս հեւաւ տարիւմ ու իմաստուն ծառայողներ ալ պարգեւէ իմ յախրդներուս...
Իբր արածող պատասխան՝ ամբարն նորէն Սուլթանին զոնացող առաւ, իրական յուշագրէ, գրեթէ արտաստուած ատենիսին հասած .
— Գիտեմ որ քու սիրտը ալ կը ցաւի յամախ, չարութեանց Մանուսիւն, Այ, որովհետեւ թու ազգայինցիներդ ալ, ինչպէս բոլոր իրարանմաններ, երջանիկ չեն այս երկրին մէջ... բայց ինչ օրտու որ պիտի ներդուին, ով գիտէ դեռ քանի տարի, մինչեւ ով քանդուման գործը աւարտի կ'ապրէ դայ չինտու... յուսաւ...
— Անչէն այ տայ յոյսով է ինչուս, Վենիսիայ...
— Կը հաւատամ, ու խորապէս կը դաւմի որ իր հաւատարմութեան մասին վրեւ ատեն զոնացող նախերկն, յաւախ կը ստեղծուի դէպքը վտապէս... Բայց քեզի ըսելէ ծանօթ է երկրին վիճակը մնեց յաւախ մեկրիներն իսկ կ'անիրաւեանք որոշմանուն տարիաւորած ենք... Աստուծով պիտի յայտնուի սակայն շատ քան զամառնեկ, առ այժմ ան լինելիքներով վերցնելն, որովհետեւ անկէ կարուտաւ է ամեն բանն Եւ քեզի մասնաւորապէր չնայեալով եւ որ պատասխան ինչն բարի լուրս զուն բերի յայտարար... իմ վիճակ մասնաւոր Ռուսիայէ կողովէ Եր...
— Մոյնչեղութիւն զարժանող աչքը դէպք պատուահանք ուղղեց, իրր թէ նորէն կրտաւոր մէջ Թաղուր ու ըլլար ինչ անգամ սակաւին կը կեցողի, ու ինչեւը պատուականին դարձնաւ ծուցած ըլլալով հանդերձ, ապէի ծաղրով կը դիտեր ամբարն, որ լսելի նստած է միեւնոյն յարգաւոր իրերով...
— Մոյնչեղութիւն իր մտածումով ամբողջովին չէր յայտնած իրենց իրօք ամբարն մասունք երեւոյթը մը ունէր այդ պահուն, Եւ դիտելիս կը հաւանք ինչ ընթաց լուրը, բարի ըլլալով հանդերձ, ապէս ալ լաւատեսութիւն չէր ներշնչած իրեն...
— Ինչով վաղրեանս տեսեց աչքպէս Սուլթանին դնութիւնը... Ի վերջոյ ամբարն զատուցեց...
— Արթին, ըսաւ, բան մը կը ծածկեմ ինչ...
Փազդ, լեղրին կապը քակեց նամար, հարծին ատար կը սպասեր...
(Շարունակելի)

